

Ser membre de l'Església no és un element optatiu, ben al contrari, és un element consubstancial al creient.

Marcos Aceituno Donoso

El repte de ser Església, i per tant, formar-ne part, és majúscul en una societat canviant que planteja tants interrogants sobre la possibilitat d'algun tipus de comunió.

Daniel Palau Valero

Iniciar la vida pública amb un miracle realitzat en una festa de noces pot semblar inusual i àdhuc estrany, però Jesús no tria aquest context casualment.

Joaquim Mesequer Garcia

EL BON PASTOR

Revista per a preveres i diaques

Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 164
FEBRER 2024

Any XV

Pòrtic.....	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Amèrica del Sud i el Carib: seguir el ritme de l'Esperit.....	6
DANIEL PALAU VALERO	
Teologia per a laics?.....	8
JOAQUIM GONZÁLEZ - LLANOS	
Apocalipsi: Fe, Esperança i Resiliència.....	9
MARCOS ACEITUNO DONOSO	
La redempció de la humanitat en la redempció del matrimoni.....	14
JOAQUIM MESEGUER GARCIA	
Homilia de la festa del Baptisme del Senyor.....	17
IGNASI M. FOSSAS	
Posar-nos en "mode discerniment"	19
DAVID COMPTE VERDAGUER	
La gent gran i els religiosos.....	22
+ SALVADOR GIMÉNEZ VALLS	
La paciència, ferment del cristianisme.....	21
ENRIC TUBERT PAGÈS	
<i>Una biografia dins d'una novel·la.....</i>	23
JORDI FIGUERAS JOVÉ	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig. Editor: Norbert Miracle. Sota el patrocini de la *Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol*

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
president de l'AVEPRO (Santa Seu)

Una de les grans opcions de l'Església després del Concili Vaticà II ha estat la d'anar posant els pobres al primer lloc de la vida i la sol·licitud de les comunitats cristianes. La caritat ha crescut i s'ha anat intensificant, de manera que, com afirma Joan Cristòstom en una de les seves homilies, prenem consciència que als pobres els pertoca el primer lloc. Diu Crisòstom que si entra un pobre en una assemblea litúrgica amb vestits miserables o sense res, no se l'ha de fer seure per això al darrer lloc, i reservar a l'home important el lloc de més honor. L'atenció als pobres, també com a categoria teològica, va penetrar dins la mentalitat conciliar, ja mentre se celebrava el Concili, i s'ha anat estenent com una taca d'oli d'aleshores ençà. En aquest moment, és una dada adquirida que la litúrgia va del tot unida amb la caritat, de manera que no podem ser Església al marge de l'atenció que mereixen els pobres del Senyor. Ara bé, l'Església, que sempre s'ha ocupat dels pobres, s'ha de caracteritzar per una proximitat a ells que brolli de la gratuïtat, la qual és una de les marques distintives de l'Evangeli de Jesús. En efecte, els pobres mai no poden ser moneda de canvi. Cal tenir amb ells una relació personal i directa, com a amics petits de Jesús que són. Els pobres pertanyen a l'ADN de l'Evangeli i de la predicació de Jesús, i per tant són part essencial d'allò que l'Església és i fa.

Fa pocs dies, en una ciutat del centre d'Europa, em van presentar un home d'Afganistan, de nom Ahmed, que havia decidit de fer-se cristià. Era un refugiament que vivia com podia en un país on els refugiats no són sempre ben acollits. Després de la pregària de la Comunitat de Sant'Egidio, que vam tenir en una església de la ciutat, aquell home se'm va acostar i amb gestos em va demanar que el beneís. Cercava la llum divina, la protecció del Senyor, per a la seva vida, complexa i carregada de necessitats i incerteses. Després de beneir-lo, ell esclatà en plors i ens vam abraçar. Havia trobat el que buscava, allò de què tenia necessitat: la presència de Déu en el seu cor. I, com aquest, podem evocar molts altres moments en els quals els preveres i diaques tenim el privilegi d'acollir persones que demanen de rebre una benedicció. Són pobres de Jesucrist que et venen a trobar de manera espontània i humil, suplicant, amb confiança, com un que es pensa que té dret a poques coses i no sap massa com explicar-se. I fem bé de beneir persones (una, dues, tres, sovint infants) i coses (objectes religiosos, sobretot), a peu dret, revestits o sense revestir, amb ritual o sense, a les sagristies, a la nau de l'església, vora el confessionari. Hi ha

molta set de Déu. Sapiguem-la interceptar. No siguem reticents ni escrupolosos a l'hora de donar allò que hem rebut.

Més tard, he llegit les paraules del Papa Francesc pronunciades el proppassat dia 26 de gener davant la Plenària de Cardenals del Dicasteri per a la Doctrina de la Fe, comentant la Declaració *Fiducia supplicans* del mes de desembre de 2023, emesa per aquest mateix Dicasteri. El Papa deia: «Les benediccions pastorals i espontànies volen mostrar concretament la proximitat del Senyor i de l'Església a tots els qui, trobant-se en situacions diverses, demanen ajuda per continuar i, de vegades, per iniciar un camí de fe». Les paraules m'han semblat il·luminadores. La intenció del Sant Pare se situa en la tessitura del pastor d'un poble gran i heterogeni, a l'interior del qual les fronteres són molt fluïdes, que confessa el Déu que és Pare de tots i que ha estat revelat pel seu Fill mort i ressuscitat. Bergoglio ha estat rector de parròquia i bisbe d'una gran ciutat com Buenos Aires on hi ha les “villas miseria”, espais on ell, com a pastor, ha trobat els pobres i els ha beneït una i mil vegades quan li demanaven un gest que significués i fes present l'amor del Senyor en les seves vides.

Aquest és el context, vital i històric, en el qual se situa la Declaració esmentada, promoguda per un altre bisbe argentí, Víctor Fernández, ara prefecte del Dicasteri per a la Doctrina de la Fe. No vull dir amb això que la Declaració sigui un document limitat a un poble o a un continent. En el món global, i en particular a Catalunya, l'arribada de persones d'Amèrica Llatina ha crescut, i molt, en els darrers temps. Els llatinoamericans han emigrat arreu del món, amb una presència substancial als Estats Units, com els filipins, persones d'herència religiosa igualment hispana que s'han escampat pel nostre país i per l'Orient Mitjà, entre d'altres llocs. La Declaració té una matriu precisa però no exclusiva: la recerca d'un gest de proximitat s'inscriu entre els desigs i anhels de moltes persones, també aquelles que viuen en situacions irregulars i que demanen –i no en poden ser privades– un gest de l'Església que vehiculi la misericòrdia de Déu i la seva bondat. Beneir (*bene-dicere*) vol dir demanar a Déu que el seu bé arribi a la vida o l'activitat d'algú o alguns, alliberant-los de tot mal. Per això és bo que el fet de beneir vagi acompanyat de la recitació del Parenostre, on la setena i última petició és precisament una part integrant d'allò que és una benedicció: “ans deslliureu-nos de qualsevol mal”.

Òbviament, com ha precisat el Papa en el discurs del 26 de gener, el gest de beneir, en el cas del homes i dones que conviuen entre ells en una situació de parella no ajustada a allò que l'Església accepta, no exigeix una “perfecció moral” quan la benedicció és conferida. “Beneir” no vol dir admetre que una relació de convivència fora d'allò que l'Església entén com a matrimoni (unió d'un home i una dona, feta des de la llibertat i oberta a la procreació), quedi acceptada, és a dir, “beneïda”. La relació és acollida *ad personam*, de cara a la persona o persones que la demanen, però no implica reconèixer aquella convivència com una unió, susceptible de ser vista com un matrimoni i, per tant, de ser considerada com un sagrament. La benedicció és un gest demanat pels qui el desitgen i que és ofert per l'Església, sempre de manera discreta i breu, com a acte derivat del

designi diví que s'orienta al bé i a la salvació, que expressa la paternitat de Déu i alhora la seva proximitat a tots els éssers humans, sense excepció ni discriminació. D'altra banda, com que es tracta d'un gest no sacramental i que es mou en el camp de les oportunitats i decisions pastorals, els diversos episcopats són lliures de valorar si s'adequa als seus contextos culturals i a les seves sensibilitats pròpies. De fet, l'episcopat africà ja s'ha manifestat en el sentit de no fer una aplicació immediata de la Declaració, sinó de considerar-la més atentament, i això ha trobat l'anuència del Sant Pare.

Finalment, el Papa ha volgut precisar que la proposta de benediccions que es troba en la Declaració del Dicasteri es mou «fora de qualsevol context i forma litúrgica». Òbviament, el sentit de la frase s'ha d'emmarcar en el que s'ha dit fins aquí. L'any 1985 es va publicar l'anomenada *editio typica* del *Ritual de Benediccions*, revisat segons la voluntat dels pares conciliaris (edició catalana, 1989). Les cinc parts de què consta el volum afecten les benediccions de persones, d'habitacions i activitats de l'home, de llocs, vestits i ornaments, d'elements relacionats amb les devocions populars i de circumstàncies diverses. Entre la primera part de les benediccions (comunitàries i familiars) hi ha les de les persones malaltes i ancianes que desitgen que el nom de Déu sigui invocat sobre elles per tal de rebre el bé i la misericòrdia divines incloses en la benedicció. Per tant, les persones ferides en el cos i en l'esperit, poden rebre mitjançant l'Església la benedicció de Déu per tal d'experimentar la seva presència. És un cas semblant, no idèntic, a les persones en situació irregular, que cerquen l'ajut diví en una situació d'imperfeció moral, que l'Església acull en virtut de la misericòrdia. En conseqüència, em sembla que el sentit de la frase del Papa en relació a aquestes persones en situació irregular és la de precisar que la benedicció se situa «fora de qualsevol forma sacramental», és a dir, no és estrictament litúrgica, encara que no estigui lluny de les benediccions de persones del Ritual de Benediccions, que forma part de la litúrgia de l'Església. La benedicció de les persones en situació irregular es mou, doncs, en l'àmbit de la misericòrdia –d'aquí la paraula «pastoral» que li és aplicada en la Declaració. Ens trobem en el tema de l'afirmació de l'amor diví envers tothom, que és una constant del pensament i l'acció del Papa Francesc durant tot el seu pontificat.

Un sol cor i una sola ànima

Amèrica del Sud i el Carib: seguir el ritme de l'Esperit

DANIEL PALAU VALERO

prevere del bisbat de Sant Feliu de

Llobregat

director de la Càtedra Pastoral Josep Pont i Gol

Entre els mesos de febrer i març del 2023 va tenir lloc la celebració de l'encontre continental de les conferències episcopals de llatinoamèrica i del Carib (CELAM). El treball es va concretar en 4 encontres regionals, a El Salvador del 13 a 17 de febrer per a la regió centroamericana i Mèxic, a Santo Domingo del 20 al 24 de febrer per a la regió del Carib, a Quito per a la regió bolivariana del 27 de febrer al 3 de març, i a Brasília del 6 al 10 de març per la regió del part sud del continent. Els encontres van començar sempre amb un recés, i amb la divisió dels assistents en grups de treball per abordar les qüestions que el DEC plantejava al continent. El CELAM es reuní finalment del 17 al 20 de març a Bogotà (Colòmbia) per redactar el text continental final.

L'experiència sinodal en terres llatinoamericanes ha vingut a desenvolupar una major consciència del «nosaltres», així com una major consciència dels valors culturals amb els que l'Esperit de Déu ha regalat a tants pobles nadius, capaços d'acollir el missatge de Jesús, en el seu Evangeli. A l'experiència de les diverses conferències episcopals a Rio de Janeiro (1955), Medellín (1968), Puebla (1979), Santo Domingo (1992) i Aparecida (2007), cal sumar la primera assemblea eclesial, que tingué lloc a Ciutat de Mèxic (2021) amb la participació tant dels bisbes com de diversos representants del poble de Déu, així com el sínode dedicat a l'Amazònia (amb la creació posterior de la conferència eclesial de l'Amazònia –CEAMA–). L'experiència sinodal no es pot deslligar d'una profunda experiència de l'Esperit que va consolidant i oferint diverses harmonies, tonalitats i expressions eclesials. El text llatinoamericà no amaga les tensions i les inquietuds presents en el si de l'Església que peregrina en aquelles latituds, així els temes principals foren: el reconeixement del protagonisme de l'Esperit Sant, la consideració de qui és i qui forma veritablement el poble de Déu, els modes i les actuacions eclesials en clau sinodal, la importància de la missió, el compromís socioambiental, la conversió i la reforma de les estructures eclesials, la necessitat del discerniment de carismes i vocacions en el context llatí.

El repte de ser Església, i per tant, formar-ne part, és majúscul en una societat canviant que planteja tants interrogants sobre la possibilitat d'algun tipus de comunió. L'Esperit és la font permanent de la vitalitat de la vida cristiana, i el sínode no pot descuidar-ho. Ell fa possible la unitat en la diversitat. L'Esperit de Déu vol arribar al més profund de la nostra identitat eclesial, per això cal escoltar-lo i escoltar-nos profundament, és a dir, superar els temors i discernir per buscar junts la voluntat de Déu, que apareix com una melodia de misericòrdia real. Cal seguir el ritme de l'Esperit, i per tant, esperar sense desesperar, perseverar sense cansar-se.

L'Església és poble que camina al llarg de la història, al costat de tota la família humana, com a sagrament de salvació universal. Som un «nosaltres» que necessita reconèixer que som del tot de Déu, li pertanyem. La participació és posar els propis carismes al servei dels altres, i per tant, tots som cridats i convidats a relacionar-nos fraternalment, respectats i valorats, i en aquest sentit cal redescobrir el valor de la flexibilitat, del diàleg, de la tolerància, de l'acollida i del respecte.

La sinodalitat reclama una mirada més enllà de la pròpia església local, però al mateix temps, expressa el fervent desig de créixer en responsabilitat davant la pròpia realitat que cal evangelitzar. L'Església està cridada a encarnar-se, a concretar-se en una manera de ser i d'actuar, pròpia del Déu Trinitat, animada per l'Esperit i centrada en Jesucrist. No podem deixar de banda, la necessitat d'una conversió pastoral que ha de ser continua, i en aquest àmbit la figura de Maria enforteix la vivència de fe dels creients. L'espiritualitat sinodal ens mou a apropar-nos al perdó i a la reconciliació, per poder reconstruir l'Església allí on hagi estat més feble, és a dir, menys sinodal. Es parla de la conversació espiritual, integrada en el mètode hermenèutic «veure–jutjar–actuar», per tal d'afavorir el discerniment sinodal, creixent així en un major dinamisme comunional.

La sinodalitat evidencia la importància de la missió, especialment cap a les perifèries contemporànies, buscant d'afavorir una major fraternitat universal. La missió vol escampar i fer present el Regne de Déu, encarnant l'Evangeli en les cultures que el reben. A una Església encarnada li correspon una evangelització inculturada i inculturadora. Tots som subjectes actius de la missió, i la litúrgia serà el lloc més indicat per aprendre a viure la fe en la diversitat, rebutjant el sectarisme, el proselitisme i les expressions de poder i control. Gràcies a l'estil sinodal l'Església ha de sotir d'ella mateixa, compromesa no només amb la humanitat, sinó amb la cura del planeta evitant el col·lapse ecològic, esdevenint una comunitat profètica i samaritana. Tota l'Església està cridada a una renovació permanent. Tota ella està necessitada d'un canvi de mentalitat, en la que tots aprenguem a treballar en la missió de forma col·laborativa, amb discerniment, transparència i competència. L'Església s'ha d'alçar a favor d'una cultura del respecte per tothom i de la prevenció de qualsevol mena d'abús.

Cal créixer imaginant que un nou estil és possible. Nou perquè vetllem per unes estructures més humanes, perquè vivim decidits a acompanyar les vocacions, ministeris i carismes de les noves generacions, especialment vetllant perquè tinguin una forma sinodal, allunyant-se de qualsevol mena d'autoritarisme i potenciant el discerniment i la

coresponsabilitat de tot el poble de Déu, ben a prop dels més pobres. L'Església vol eradicar qualsevol relació de dependència, submissió i silenci dins de les comunitats, per tant, cal debatre amb profunditat teològica i sentit pastoral sobre les relacions entre eclesialitat-sinodalitat i ministerialitat-col·legialitat, donant sempre el protagonisme a l'Esperit Sant. És necessari potenciar una espiritualitat sinodal, a partir de la qual els textos i resultats d'un sínode siguin acollits i acompanyats en la seva aplicació. El mètode «veure-jutjar-actuar», ha adquirit valor i prestigi a l'Església llatina i del Carib, i ara es veu complementat amb el de la conversació espiritual, a saber, «escoltar-discernir-respondre», o bé, «contemplar-interpretar-projectar» Serà capaç l'Església de redescobrir bellament el món de les relacions humanes i eclesials, des de l'òptica de l'Esperit Sant?

Teologia per a laics?

JOAQUIM GONZÁLEZ-LLANOS
prevere de la prelatura de l'Opus Dei

Frank J. Sheed explica al seu llibre *Teología para todos* que en la seva joventut va expressar a un teòleg el seu desencant perquè un laic no pogués assistir a un curs de teologia. “Per què vol estudiar teologia –em va respondre– si no té obligació de fer-ho?”. Això devia ser a la primera meitat del segle passat. Ell vivia a Londres i a Hyde Park era habitual trobar-se amb oradors que defensaven els arguments i les opinions més variades davant d'una munió de curiosos que s'amuntegaven al seu voltant. Aprofitant l'avinentsa, ell mateix es va fer *speaker* defensant els punts de vista de l'Església Catòlica. I la necessitat va fer l'òrgan. Va començar a aprofundir en la doctrina catòlica i va arribar a ser un gran teòleg, amb obres com l'esmentada, *Teología y sensatez*, una *Vida de Jesús...* amb l'avantatge d'estar molt proper a la realitat tot oferint arguments adients a qui treballa cada dia en una oficina, ha de mantenir una família, i fa una vida normal, al mig del carrer i dels deures ordinaris, és a dir, un laic.

Han passat els temps. Hem tingut un Concili, una exhortació sobre els laics de sant Joan Pau II, una Església sinodal com vol el Papa Francesc, que escolti tothom. Però, ¿ha millorat la percepció de què els laics necessiten alimentar-se de la Sagrada Doctrina que diria sant Tomàs? O hem acceptat la coneguda màxima que ningú no està obligat a allò impossible?

Continua dient Sheed: “no sé quantes vegades m’han dit que un ancià irlandès que no sàpiga res més que resar el Rosari pot ser més sant que jo, amb tots els meus estudis. És molt possible que així sigui, però, si l’únic motiu per fer aquesta afirmació és que sap menys teologia que jo, aquest motiu no em convenç; ni a mi ni a ell”. Tot seguit explica la seva experiència del goig i de l’alegria de la gent senzilla amb què va tenir oportunitat de tractar, tan desitjosa de conèixer més a fons la seva Fe.

Molts sants han vist clar aquesta necessitat, i han assenyalat que el gran enemic de la fe és la ignorància, més que la maldat. Ens han de fer pensar les paraules de Jesús en les temptacions: “L’home no viu només de pa, viu de tota paraula que surt de la boca de Déu” (Mt 4, 1). Facilitar aquest aliment de la paraula de Déu entesa al si de l’Església és tasca de tots els cristians, no només dels ministres ordenats.

És veritat que hi ha dificultats pràctiques: no tothom pot accedir als cursos dels Instituts de Ciències Religioses, de vegades s’organitzen classes de Teologia a les parròquies i costa omplir-los, i que la gent sigui constant a acudir-hi, etc.

Els que hem tingut la sort d’estudiar teologia tenim aquí un bon repte: fer veure que val la pena aquest estudi: per conèixer millor la nostra fe i poder defensar-la, perquè la vida interior sigui més sòlida i no només s’arrelhi als sentiments canviants, perquè el testimoni enmig del món d’un bon cristià sigui creïble, i mil raons més.

Al servei de l’Evangeli

APOCALIPSI: Fe, Esperança i Resiliència₁

MARCOS ACEITUNO DONOSO

prevere del bisbat de Terrassa

professor de la Facultat de Teologia de Catalunya (AUSP)

Joan Pau II va encomanar una lectura espiritual i pastoral de l’Apocalipsi de sant Joan a les Esglésies d’Europa per a interpretar a la llum de la fe els signes dels temps que Déu estava oferint al vell continent, en l’inici del tercer mil·lenni. Recordava als europeus que Jesucrist viu en la seva Església i era font d’esperança. En efecte, l’Apocalipsi del vident de Patmos era una icona d’allò que ha de viure i experimentar el teixit d’esglésies en comunió en el nostre territori:

Amb la present exhortació postsinodal em plau compartir amb l'Església que és a Europa els fruits d'aquesta II Assemblea Especial per a Europa del Sínode de Bisbes. Vull satisfer així el desig manifestat al final de la reunió sinodal, quan els Pares m'han transmès els textos de les seves reflexions juntament amb la petició d'oferir a l'Església pelegrina a Europa un document sobre el mateix Sínode. "Qui tingui orelles, que escolti què diu l'Esperit a les esglésies" (Ap 2,7). En anunciar a Europa l'Evangeli de l'esperança, prenc per guia el llibre de l'Apocalipsi, "revelació profètica" que desvela a la comunitat creient el sentit amagat i profund dels especials esdeveniments (cf. Ap 1,1). L'Apocalipsi ens posa davant de una paraula dirigida a les comunitats cristianes perquè sàpiguen interpretar i viure segons la seva inserció en la història, amb els seus interrogants i les seves tribulacions, a la llum de la victòria definitiva de l'Anyell immolat i ressuscitat. Al mateix temps, ens trobem davant una paraula que compromet a viure abandonant la insistent temptació de construir una ciutat dels homes prescindint de Déu o contra Ell. En efecte, si això arribés a succeir, seria la convivència humana mateixa la que, abans o després, experimentaria una derrota irremeiable.

L'Apocalipsi conté un encoratjament adreçat als creients: més enllà de tota aparença, i encara que no se'n vegin els resultats, la victòria de Crist ja s'ha realitzat i és definitiva. Se'n segueix una orientació per a afrontar els esdeveniments humans amb una actitud de fonamental confiança, que brolla de la fe en el Ressuscitat, present i actiu en la història. (Ecclesia in Europa, 5)

Han passat vint anys de la redacció d'aquest missatge pontifici (2003-2023), que va recollir els fruits de les Assemblees sinodals que tingueren lloc per a preparar i viure el Jubileu de l'inici del tercer mil·lenni.

Aprofitem l'avinentsa de l'aniversari del document, per a fer-hi una incursió a vol d'ocell, sobre el llibre bíblic i sobre el seu missatge teològic. Evitarem tecnicismes, però sí oferiré alguna nota crítica al peu de plana sobre una obra col·lectiva recent. D'aquesta manera, el lector podrà copsar com l'Apocalipsi de sant Joan és una literatura encara ben d'actualitat.

APOCALIPSI DE SANT JOAN: UNA NARRATIVA EMMARCADA EN LA HISTÒRIA

El darrer llibre canònic de la Bíblia cristiana, l'Apocalipsi de sant Joan, és una obra plena de simbolismes i visions que necessiten d'una adequada interpretació a la llum de la fe cristiana, la contextualització històrica dels seus orígens i la sociologia espiritual d'una realitat religiosa nova com eren les Esglésies primitives. Aquesta obra, atribuïda a l'evangelista Joan, a Patmos, illa del Mar Egeu, continua essent un desafiament per al segle XXI. Només si es tenen en compte les perspectives teològiques i històriques, és possible obrir el significat especial de l'Apocalipsi de sant Joan pel que fa a la teologia, la

història i l'evangelització contemporània. Per aquest motiu, ubiquem aquesta narrativa en un triple eix: espai, temps, literatura.

Ja des de l'època de sant Ireneu, hom pot ubicar aquest escrit bíblic en el regnat de Domicià (81-96) que es va caracteritzar per un govern centralitzat i molt pendent de la figura del governant romà, amb la consegüent teologia imperial que es va reforçar encara més entorn de la seva figura, atribuint-li trets divins que tant la consciència jueva i cristiana no podia acceptar sense més.²

En aquest període, neix aquesta obra: unitària, de bressol jueu i de pietat netament cristiana, adreçada a les esglésies incipients de l'Àsia Menor, actual Turquia, a finals del segle primer de la nostra era.³ En una conjuntura social tan delicada, com la suara esmentada, les esglésies van sentir la necessitat d'incloure en la vivència de fe una meditació sobre l'abast i impacte de Jesús i del seu misteri en la història de la humanitat, i la urgència de confessar amb pacífica resistència i fe ardent que el rei definitiu de la història i dels humans és Déu Pare, i que Jesucrist, el seu Enviat com a servent ofert en sacrifici, és el seu lloctinent⁴.

Pel que fa a la redacció, la proposta que ens fa el cristianisme primitiu en la persona del vident Joan de Patmos és un relat teològic alternatiu al que s'ha anat teixint des de la dinastia julioclàudia (Octavi, concretament). És una profecia, un missatge que el Creador, per boca del vident Joan, adreça a la comunió de les esglésies sofrents de la península d'Anatòlia. Déu revela el seu parer crític sobre el desenvolupament de les esglésies, ferment d'una nova humanitat, en temps difícils. Ho fa gràcies a una visió i uns discursos en forma de set cartes de Jesús glorificat (Ap 1-3). A continuació, comença el drama del judici diví definitiu, després d'una breu litúrgia d'obertura, quan Déu i el seu Fill s'asseuen en el torn de la manifestació de la seva divinitat, sobre el llibre simbòlic del misteri salvador del Senyor fermat amb set segells, que només Jesús mort i ressuscitat pot descloure. Quan s'acaba la sèrie de set segells, el Senyor manifesta els actors d'una batalla còsmica, significada amb set trompetes, que indiquen temps de lluites i tribulacions (set plagues: Ap 8,2-14,5). Continua amb l'execució de la sentència divina, simbolitzada amb set copes i set càstigs també al·legòrics, que signifiquen com Déu, en la seva providència, permet que les conseqüències de les pròpies accions absorbeixin els humans i aprenguin que han de confiar només en el Senyor de la història, que ha parlat en el sacrifici de Crist (14,6-19,8). Finalment, l'Apocalipsi de Sant Joan presenta el desenllaç de la història humana i el destí que Déu ha previst per a la humanitat: hi hauran les dificultats, limitades en el temps, però Déu i Jesucrist revelaran la seva victòria darrera i estable, simbolitzada en set visions que parlen de com el mal i totes les seves manifestacions seran anorreades (Ap 19,9-22,5), tenint com a cimbal les noces de Jesús gloriós amb la nova Jerusalem, habitada de les persones segellades en una nova creació (Ap 21,9-22,5).

APOCALIPSI: UNA TEOLOGIA DE RESILIÈNCIA EN LA FE I L'ESPERANÇA CRISTIANES

Arribem a l'aproximació teològica, espiritual i pastoral, útil per a tots els creients. Per a aquesta obra literària, Jesús victoriós es manifesta a Joan, a finals del segle I de l'era cristiana, un segle de canvis on les Esglésies primitives experimenten la incertesa perquè els grans testimonis pasquals ja han mort, i es veuen amb la necessitat de trobar el fonament i les eines doctrinals, espirituals i pràctiques per a consolidar el do cristià de la fe i la comunió cristiana enmig d'un context de crisi.⁵ Sant Joan de Patmos ens proposa una sèrie d'elements de la nostra experiència espiritual com a cristians per a fonamentar els seus oients i de retruc a tots nosaltres. Partim de la base que la nostra fe és un do de Déu. El Déu bíblic se'ns ha donat a conèixer com a Creador i alliberador i santificador, que ens convoca formar part de les esglésies, que brollen de la predicació de Jesús i de l'evangelització dels primers apòstols, i que proposen un estil de vida que inclou una moral però que alhora la transcendeix: el testimoniatge de vida en Crist.

L'experiència de fe en el Déu viu

Són tres les categories que l'autor de l'Apocalipsi ens ofereix per a donar suport als creients que viuen en un temps experimentat com a època de canvi; un temps en què la fe cristiana no és l'element aglutinador de la societat, sinó que és un factor de separació o distinció. Creure en Déu per la paraula de Jesús és una experiència religiosa veritable i pròpia. El Déu bíblic no és un Déu llunyà o un Déu teòric: és el creador del cel i de la terra que es fa pròxim a la humanitat en virtut la seva Providència sol·lícita. De la mateixa manera que en Jesucrist ha salvat el món, ara, gràcies al mateix Jesús en l'aquí i en l'ara de la nostra existència actual, opera talment que els fidels experimentem que no estem sols, Déu es revela proper i propici en els moments bons i en l'adversitat. La manifestació de Déu, que en l'Apocalipsi apareix simbòlicament descrita com a bèl·lica en ocasions, s'ha d'interpretar no com la revelació d'un Déu iracund, sinó d'un Déu diligent envers els seus fidels, d'aquells servents que ha rescatat per la sang del seu Fill, Jesucrist i que es mantenen fidels a Ell malgrat les dificultats i les lluites del món present.

No hi som pas sols: formem part de l'Església

La segona categoria que remarca la teologia de la resiliència de l'Apocalipsi de Sant Joan és *formar part de l'Església*. Ser membre de l'Església no és un element optatiu, ben al contrari, és un element consubstancial al creient. Poques vegades es distingeixen fidels individuals en l'Apocalipsi de Sant Joan. De manera literària, només destaquen de manera directa i real Joan i l'Àngel intèrpret que ajuda el vident a entendre la revelació del pla misteriós de Déu, un misteri d'amor i de salvació. I aquesta visió col·lectiva es deu a què l'Església en conjunt és la possessió de Jesús, en tant que Déu Pare l'empra com a mitjà per unir tota la humanitat i també tota la creació immaterial i invisible amb la seva divina essència, sense barrejar-s'hi i confondre-s'hi. En aquesta dinàmica renovadora i

nova, malgrat les múltiples imatges rocambolesques i difícils d'interpretar de la narrativa de l'Apocalipsi, veiem aquesta línia de fons que dona cohesió a totes les imatges.

Testimonis resilientes de Déu gràcies a l'esperança cristiana

Finalment, hi ha el tercer element que ajuda a la comprensió creient de la resiliència dels fidels en plena dificultat com a resistència proactiva, i és el fet de *ser testimonis*. En més d'una ocasió, l'Apocalipsi descriu els creients, fins i tot a màrtirs, com a testimonis de la Paraula de Déu i del missatge de Jesús. Déu i Jesús són l'ànima de la vivència espiritual dels creients en un món advers. La pregunta que ens fem és: «D'on treuen la força, quina és l'ànima que els motiva a oposar-se a una psicologia social i prefereixen transformar el món sense excloure lliurar la vida?». Aquesta ànima és l'amor la revelació de Déu i de l'Evangelí de Crist, pel qual val la pena formar part d'una comunitat creient. És així com esdevenim ferment d'una revolució social, no marcada per les armes o per ideologies polítiques, sinó pels valors espirituals i transcendents de la persona de Crist: l'amor a Déu sobre totes les coses i al pròxim com a nosaltres mateixos.

D'aquesta manera, la passió de Crist és un esdeveniment de la història, que continua essent un revulsiu espiritual, concret i intrahistòric, capaç que reinterpreta la història des de dins, fent-hi emergir la transcendència de Déu que ens ajuda a superar les dificultats de la vida present i a mantenir-nos fermes malgrat les dificultats materials que puguem trobar.

En conclusió, l'Apocalipsi de Sant Joan no és només un llibre de rocambolesca narrativa religiosa: pretén transmetre un missatge d'esperança, de resiliència i de lluita espirituals que il·lustra perquè els fidels de l'actual Turquia, en aquell segle I de l'època romana, van preferir alinear-se amb un missatge alternatiu. I la seva resposta és clara, enmig de les diverses filigranes simbòliques i literàries: el missatge de Jesús ve de Déu, és revelació de Déu i que en Crist transforma la realitat i la gent, si ens mantenim fermes en la fe i en l'esperança, malgrat les dificultats.

1 Amb motiu de la Setmana de la Bíblia de 2024, entorn al III diumenge *per annum*, quan es fomenta l'estudi, amor, coneixença i lectura dels textos bíblics, en esperit de fe i diàleg ecumènic i interreligiós (cf. FRANCESC, *Aperuit illis*, 3), proposo aquesta aportació revisada, que va tenir lloc en la parròquia de Sant Pere d'Octavià, Sant Cugat del Vallès, bisbat de Terrassa. Volia introduir els fidels en una lectura proactiva d'un dels escrits cristians antics que més interès i alhora perplexitat ha generat en la consciència religiosa.

2 SANT IRENEU, *Adversus Haereses* 5,30,3: «Scientes, quoniam si oporteret manifeste praesenti tempore praeconari nomen ejus, per ipsum utique editum fuisset, qui et Apocalypsim viderat. Neque enim ante multum temporis visum est, sed pene sub nostro saeculo, ad finem Domitiani imperii» (edició de W. W. HARVEY [1857]. Vol 2, p. 410).

3 L'arc geogràfic que dibuixa el vident Joan és com una panoràmica formosa de la costa turca des de Patmos, una illa del Mar Egeu, propera a Rodes i Creta.

4 En un comentari col·lectiu recent, dos autors ens il·lustren sobre aquest capítol. Jan Dochhorn estudia el rerefons de la teologia del governant definitiu, no només com a figura elaborada pel judaisme del Segon Temple i el cristianisme primitiu, sinó com a element comú des de la història de les religions. Per la seva banda, Dietrich-Alex Koch també en fa una lectura des de l'anàlisi política

de l'època de la dinastia Flàvia, interpretant l'Apocalipsi de Joan com una crítica a la intensificació del culte a l'emperador. Ambdós autors es poden llegir a: *Die Johannesapokalypse. Geschichte – Theologie – Rezeption*, Tübingen: Mohr Siebeck 2023).

5 De fet, Tobias Nicklas mostra l'esforç de les esglésies del moment de dotar-se d'arguments teològics i cristològics per a entendre's en un món estructuralment nou per a elles: Déu, entès com un gran senyor, envia el seu lloctinent a comprar-li servents pagant amb la sang del Fill, no com en el sistema socioeconòmic i clientelar de Roma, sinó amb la missió netament bíblica: al servei de Déu, donant-li culte, i deixant-se transformar per la santedat del Déu que els/ens rescata del mal per la sang de Crist, Anyell immolat. D'aquesta manera, l'ecosistema de les esglésies és un sistema lliure del món present i vivint una vocació transcendent: membres d'un reialme sacerdotal, tenint com a referent Jesús, Víctima immolada i pacificadora, col·legues d'una assemblea de convocats per un mateix guia. També l'hi trobem en l'obra col·lectiva abans esmentada.

La redempció de la humanitat en la redempció del matrimoni

JOAQUIM MESEGUER GARCIA

*prevere del bisbat de Terrassa
arxipreste de Rubí*

L'episodi de les Noces de Canà, narrat per l'evangeli de Joan en l'inici de la vida pública de Jesús (Jn 2,1-11) i que se'ns presenta com el primer miracle o "signe" del Salvador, ens ofereix una visió fascinant sobre el ministeri i el misteri del Crist. Aquest esdeveniment inaugural revela no només la seva divinitat, en actuar sobre les coses creades, sinó també la seva intenció de transformar el matrimoni en una experiència carregada de sentit espiritual i, sobretot, en la condició necessària per a la redempció de la humanitat. Aprofundirem en aquest text per explorar les diverses capes de significat que ens ofereix.

El fet significatiu de les Noces com a punt de partença

Iniciar la vida pública amb un miracle realitzat en una festa de noces pot semblar inusual i àdhuc estrany, però Jesús no tria aquest context casualment. Si Jesús havia vingut a donar vida, ¿per què no començar amb el signe de la resurrecció d'un mort, com més endavant farà amb la filla de Jaire, amb el jove de Naïm o amb el seu amic Llätzer? Si Ell s'ha presentat com el Camí, la Veritat i la Vida, ¿per què no iniciar la seva vida pública fent caminar coixos? Si Jesucrist se'ns presenta com la Llum del món, ¿perquè el seu primer miracle no va ser donar la vista a un cec? Perquè aquests miracles, tot i ser espectaculars en un primer moment, i altament significatius, només expressen una visió

parcial, un àmbit del Regne de Déu i pressuposen haver anat abans a l'arrel més profunda d'aquest Regne diví, que és la relació plena i bidireccional de l'ésser humà amb Déu i la relació entre l'home i la dona com a font de vida, relacions arrelades en l'amor diví i participants en l'obra de la Creació.

El matrimoni és una unió sagrada, i Jesús vol introduir una dimensió més profunda en aquesta institució que és alhora humana i divina. És una realitat humana perquè és present en el món en tots els temps i a totes les cultures. A tot arreu, hom ha volgut donar a la convivència entre l'home i la dona un caràcter públic i solemne, explicitant-lo a través d'un ritual. El Judaisme i la Fe cristiana han volgut anar més enllà i posar de manifest el seu caràcter sagrat, tot mostrant-nos en la Revelació la seva institució divina des del moment que Déu va crear l'home i la dona i la seva implicació en l'Aliança entre Déu i el seu poble.

Jesús, Creador i Restaurador del Matrimoni

Com a Déu fet home, Jesús es revela com el Creador original del matrimoni. Aquesta realitat bona que Déu va instituir, la relació entre l'home i la dona, va quedar ferida i deformada pel pecat dels primers pares, ho veiem en el relat de Gn 3, especialment als vv. 12 i 16-17. L'home i la dona continuaran sentint una atracció mútua, però la seva relació es tornarà ambigua, plena i de vegades no tan plena d'amor, carregada de malentesos i fins i tot d'odi i rebuig, plena de tendresa i infectada de sotmetiment, una relació tergiversada i a voltes contradictòria en ella mateixa en definitiva, com deformada quedarà també la imatge i semblança divina en l'ésser humà. Aprofundint en les conseqüències del pecat original, Jesús en el miracle de les Noces de Canà busca restaurar la relació home-dona a la seva forma original i sagrada. És una declaració de la seva capacitat no només de crear sinó també de redimir, i per tant de re-crear, l'home i la dona i la seva unió mútua, els quals participaran a través del matrimoni en la santedat divina.

Jesús anticipa l'hora de la redempció en les Noces de Canà

El miracle de transformar l'aigua en vi simbolitza més que la simple generositat. Jesús, anticipant el seu sacrifici redemptor, ofereix el millor vi, indicant la qualitat de la nova vida espiritual que està a punt d'instaurar. Aquest acte apunta cap a la seva missió de redimir i renovar. En aquest episodi, Jesús parla explícitament de la seva "hora" en la resposta a la indicació de la seva mare que els nuvis no tenen vi, indicació que implica també una petició perquè Jesús actuï i faci alguna cosa a favor dels amfitrions. ¿Quina és aquesta hora? L'hora de la seva Passió, Mort i Resurrecció que Jesús anticipa en cada miracle que realitza, perquè el miracle és un signe –i així prefereix anomenar-los Joan al seu Evangeli– que apunta a l'obra de la Redempció i a la presència del Regne de Déu entre nosaltres. Realitzant el signe de la conversió de l'aigua en vi, Jesús comença a manifestar que Ell ha vingut perquè tinguéssim vida (cf. Jn 10,10). ¿I quin millor àmbit per realitzar el signe que el context de l'aliança matrimonial? L'aliança matrimonial ens

parla de l'Aliança de Déu amb el seu poble. Així com Déu és l'espòs del poble d'Israel, Jesucrist és l'espòs de l'Església, és a dir, de la humanitat redimida.

De l'Antiga a la Nova Aliança: la conversió de l'aigua en vi

En transformar l'aigua, un element purificador de l'Antiga Aliança, en vi, Jesús assenyala el pas de l'Antic Testament al Nou. Aquest miracle prefigura la seva obra redemptora, que conduirà a una aliança renovada i una nova relació amb Déu. És un signe que ens parla dels sacraments i, principalment dels dos que constitueixen els pilars fonamentals de la sacramentalitat de l'Església: el Baptisme i l'Eucaristia, mitjançant els quals l'Esperit Sant porta a plenitud l'obra salvífica del Crist. Pel context en el qual Jesús realitza el signe, podem veure també com tota la vida de l'home i la dona i, per tant, també el matrimoni – que l'Església celebra com a sacrament– s'ha de situar dins de l'òrbita de la Redempció de Jesucrist.

Conclusió: La salvació de l'ésser humà i de la font de la vida humana

Jesús no només salva a les Noces de Canà, sinó que també assenyala una veritat profunda: la salvació humana està vinculada a l'àmbit d'on neix la vida: la unió de l'home i la dona. En tot acte salvífic, Jesucrist és alhora Salvador i Mestre. La relació amorosa i el matrimoni, quan són redimits i restaurats pel poder diví, esdevenen la font de la vida plena i salvífica.

Les Noces de Canà són molt més que un miracle; són, juntament amb el Baptisme en el Jordà una inauguració de la missió redemptora de Jesús. A través de l'aigua convertida en vi, es revela Jesucrist com el Redemptor del matrimoni i el restaurador de la relació entre home i dona, en la qual es torna a viure la santedat. Aquest esdeveniment inaugural assenyala per part de Jesús la seva intenció de transformar la vida humana mitjançant l'amor sagrat del matrimoni, anticipant així la seva obra redemptora que culminarà a la Creu i triomfarà en la Resurrecció per obrir-nos a una nova vida: la vida dels fills de Déu que serà marcada i conduïda per l'Esperit Sant.

Al servei de l'altar

Homilia en la festa del Baptisme del Senyor

IGNASI M. FOSSAS

*monjo del monestir de Montserrat
professor de l'Institut de Litúrgia ad instar
facultatis (AUSP)*

Oh tots els assedegats, veniu a l'aigua. Les lectures de la festa del Baptisme del Senyor, amb la qual es clou el temps nadalenc, ens presenten –germanes i germans– la bona nova de la salvació que ens ve de Jesucrist, el Fill estimat, i ho fan a través d'imatges molt eloqüents i molt properes. De vegades passa que la Sagrada Escripura utilitza un llenguatge propi de cultures molt allunyades a la nostra, i els conceptes que fa servir o les comparacions que ofereix no ens resulten familiars. Avui, en canvi, l'Escripura ens parla amb la imatge de l'aigua, tan familiar i tan present en la nostra vida. I tan actual en els nostres dies per la seva escassetat. *Oh tots els assedegats, veniu a l'aigua.*

L'aigua apareix en primer lloc a la Bíblia, en la narració de la creació: *Al principi Déu creà el cel i la terra...tota la superfície de l'oceà era coberta de foscor i un vent de Déu batia les ales sobre les aigües* (Gn 1,1-2). El vent de Déu, que és signe de l'Esperit Sant, planava damunt les aigües primordials, les covava com una lloca cova els ous i a partir d'aquí Déu va anar creant totes les coses amb la seva Paraula, una paraula viva i eficaç. L'aigua i l'Esperit són a l'inici de la creació i són també a l'inici de la nostra vida cristiana pel baptisme.

Retrobem l'aigua en la narració èpica del pas del Mar Roig per part dels israelites. En la pasqua del poble d'Israel, Déu diu a Moisès: *ordena als israelites que es posin en marxa, i tu alça la vara, estén la mà cap al mar i es partirà en dos perquè els israelites caminin per terra eixuta, enmig del mar* (Ex 14, 15-16). És el gran signe de salvació, de predilecció, d'aliança entre Déu i el seu poble. Tal com Moisès fou salvat de les aigües, també el poble de Déu és alliberat de l'esclavatge d'Egipte a través del pas per les aigües obertes a banda i banda. Quaranta anys més tard el poble de l'aliança tornarà a passar enmig de les aigües, aquesta vegada seran les del riu Jordà i ho farà per entrar, victoriós, a la terra promesa. *Quan els sacerdots que portaven l'arca van posar els peus a l'aigua, les aigües es van aturar. Les que baixaven de dalt s'aixecaren en bloc...mentre les que baixaven cap el mar...van acabar d'eixugar-se. El poble va travessar el riu enfront de Jericó* (Js 3,14-16). Aquestes gestes salvífiques quedaran marcades profundament en la

memòria d'Israel, de manera que les trobarem reflectides en el cant dels salms: què tenies mar que vas fugir, i tu, Jordà, per tornar riu amunt? (Ps 113, 3.5).

L'aigua, font de vida i de salvació, serveix al profeta Isaïes, com hem sentit, per explicar al poble on és la vida veritable: *Oh tots els assedegats, veniu a l'aigua...Estigueu atents, veniu a mi, i us saciareu de vida.* És la mateixa aigua que surt del costat dret del Santuari, del temple de Jerusalem, i purifica, renova i omple de vida tota la vall de l'Arabà fins llavors erma (Ez 47, 1s). L'aigua que cau del cel i no hi torna fins que amara la terra, la fecunda i la fa germinar, és signe eloqüent de la Paraula de Déu que no torna infecunda, sense haver fet la voluntat del qui l'ha enviada.

En Jesucrist es compleixen totes aquestes profecies que tenen l'aigua com a protagonista. Un pare de l'Església dels primers segles escrivia: "Crist no es manifesta mai sense l'aigua – *Numquam sine aqua Christus*" (Tertulià, *de baptismo* IX, 4). Ell ja era present en la creació perquè Ell és la Paraula del Pare; amb el seu pas de la mort a la vida, duu a terme la pasqua definitiva, el veritable pas pel Mar Roig. A través del nostre baptisme, per Ell i en Ell, hem entrat a la terra promesa, hem travessat el riu Jordà signe dels nostres pecats i de la maldat del món. Del seu costat dret en brollà a la creu sang i aigua, signes del baptisme i de l'eucaristia pels quals som constituïts fills en el Fill, pels quals rebem l'Esperit Sant i creixem en la nostra vida cristiana.

Amb el seu baptisme al riu Jordà, Jesús inaugura la seva manifestació al poble d'Israel, i a través d'ell a tota la humanitat. Submergint-se a l'aigua d'un baptisme de conversió, que ell no necessitava, mostra la seva solidaritat amb tots els qui es penedeixen dels seus pecats i inaugura el baptisme amb l'Esperit Sant i amb foc. I Déu segella amb la seva paraula i amb el signe de l'Esperit, la manifestació del Fill predilecte: *Ets el meu Fill, el meu estimat, en tu m'he complagut.*

Cerqueu el Senyor, ara que es deixa trobar, invoqueu-lo ara que és a prop ens deia el profeta Isaïes. No deixem apagar en el nostre cor el desig de trobar el Messies, el nostre Salvador, l'amic dels homes. No ofeguem en nosaltres la set d'eternitat i de plenitud, que només pot ser sadollada amb l'aigua de la vida. Disposem-nos a canviar de vida, a convertir-nos al Crist que ens ha estimat primer, per tal de poder renovar en nosaltres el baptisme de l'Esperit que vam rebre un dia. I així podrem afegir-nos a la joia de l'Església, que fa seu l'himne dels redimits d'Israel: *cantant de goig sortirem a buscar l'aigua de les fons de salvació. Enaltiu el Senyor, proclameu el seu nom. Canteu al Senyor que ha fet coses glorioses.* Amén.

Rentar els peus

Posar-nos en «mode discerniment»

DAVID COMPTE VERDAGUER

*prevere del bisbat de Vic
rector de la parròquia de Manlleu*

De mica en mica anem fent experiència de capgirar la pregunta que adreçem als creients dels òrgans de comunió de les parròquies, com els consells de pastoral, o als grups que tenen cura d'àmbits d'evangelització, com la catequesi, etc. Si fins ara preguntàvem «què penseu que hem de fer», ara ens preguntem «què creieu que Déu vol que fem». Llavors comunitàriament ens posem en «mode discerniment».

Com fer-ho, de manera senzilla? Sense cap afany de precisió tècnica, compartim l'experiència que ens ha anat bé per a fer un procés d'escolta de Déu en el sí de l'Església per tal de portar a la pràctica la seva voluntat de gràcia envers nosaltres, intervenint cadascú segons la seva vocació i missió.

Iniciem **invocant** l'Esperit Sant i ens obrim a la seva acció en nosaltres. Tot seguit es presenta la matèria a discernir, clara i adequada, que pertanyi a l'àmbit de la missió del grup que discerneix. I farem tres passos:

Primer, **escolta en un mateix**: es fa uns moments de silenci per a la pregària i reflexió personal. Tot seguit es fa una primera ronda on cadascú exposa allò que creu oportú tenint un temps màxim (1 minut, per exemple).

Segon, **escolta a través de l'altre**. En una segona ronda, cada membre del grup, destaca d'allò que els altres han dit, el que creu que és més rellevant o aporta llum a la qüestió. No s'entra en debat. Ara fem un exercici d'acollida que el que hem escoltat i d'ampliació de la pròpia mirada: passar del "jo" al "nosaltres".

Tercer, **escolta de la Paraula**. Segons les característiques del grup es pot llegir algun fragment idoni de la Paraula, es pot demanar que cadascú porti alguna Paraula que il·lumini el que estem discernint, etc.; es pot deixar un espai de pregària personal. Aquest pas pot fer-se en l'àmbit eucarístic, davant Jesús eucarístia, el Ressuscitat que camina amb nosaltres. Ell ens despulla dels propis egos.

Després de l'escolta de la Paraula, es fa una darrera ronda d'intervencions, on es compartirà allò pregat que afecti al procés de discerniment. Se cercaran punts de consens,

matisos o elements a tenir present. Si convé caldrà educar per anar a allò nuclear i saber cedir en allò menys rellevant, conscients que cerquem fer allò que Déu vol i no «allò que jo vull o penso». Si en el procés hom pren consciència d'haver faltat a la caritat o ha descobert falta de rectitud d'intenció, pot ser oportú facilitar el demanar perdó als germans.

A qui pertoqui, **prendrà les decisions oportunes**, segons la naturalesa del grup, i es podrà decidir qui fa què.

Finalment, es decidirà com es revisaran els compromisos presos i com se'n farà seguiment. Això sovint queda oblidat, però és important, perquè el discerniment és un acte de fe, que pretén escrutar la voluntat de Déu, i per tant, és un camí on ell ens anirà obrint nous horitzons i donant noves llums.

Res pretén ser original en que compartim; tan sols un recull de reflexions (*La sinodalitat en la vida i missió de l'Església*, de la Comisió Teològica Internacional) i d'experiències (converses en l'esperit, *lectio divina*, etc), que ens han servit per la seva senzillesa i profunditat.

Un bisbe ens parla

La gent gran i els religiosos

+SALVADOR GIMENEZ

bisbe de Lleida

El divendres, 2 de febrer, els cristians celebrem una festa entranyable i popular, la Candelera. Molts encara recordem el repartiment de candeles a les misses de les nostres parròquies i els sacerdots explicant el significat de la llum que projecten quan les encenem. Aquest signe de les espelmes també es vincula a la corona d'Advent i, sobretot, al ciri pasqual la llum del qual il·lumina tota l'assemblea que participa en la nit de la Pasqua: la referència a Crist, llum del món, és obligada i central en la vida cristiana. Il·luminats per Crist podem caminar amb seguretat buscant com fer el bé que Ell ens marca i com evitar el mal que ens posa en alerta.

La Candelera és la festa de la Presentació de l'Infant Jesús al temple. Acompanyat de Maria i Josep, mostrava públicament la seva consagració a la missió que li havia encomanat el seu Pare. Al temple es va trobar dos ancians, Simeó i Anna, que el van

reconèixer i van agrair a Déu haver contemplat el rostre del Nen i haver culminat les expectatives de les seves vides.

En aquesta data els membres de la Vida Consagrada i els ancians s'alegren i commemoren la seva festa anual perquè, els primers, se senten identificats amb l'acte del Senyor i, els segons, volen fer seves les paraules dels ancians Anna i Simeó davant de Jesús a l'entrada del temple.

A la nostra diòcesi comptem amb comunitats i grups de les dues realitats pastorals que pretenen donar a conèixer a la societat la seva vivència d'acord amb els valors evangèlics i donar gràcies per una vida plena de la presència de Déu, que discorre amb moltes alegries i amb algunes dificultats. El treball, la família, el compromís eclesial, les relacions humanes, la participació ciutadana són motius suficients per agrair el regal de l'existència. Un regal que, amb les qualitats i limitacions personals, es posa a disposició de tothom per ajudar a construir una societat més justa i solidària. Els catòlics, moguts per la fe en el Senyor, estem cridats a millorar el nostre món i a oferir el missatge de bondat i de pau que neix de l'evangeli. El compromís social i l'oferta de salvació són les dues parts d'una mateixa realitat en què hem nascut, crescut i participat amb la resta d'amics i coneguts. Els indiferents o els qui no professen la nostra fe poden i han de demanar-nos sempre un testimoniatge coherent i, al mateix temps, mostrar respecte i alegria per compartir amb nosaltres la solució als problemes que planteja diàriament la societat en tots els àmbits: l'educatiu, el sanitari, l'esportiu o el cultural.

Els membres de les comunitats de religiosos disseminades per tota la geografia diocesana solen actuar segons aquest tarannà; i també els grups de Vida Creixent, moviment apostòlic de l'Església catòlica que, després d'una llarga vida, mantenen la fe i treballen per transmetre-la a la seva família. És de justícia que celebrin la seva festa i que tots reconeguem la seva contribució a la convivència i a l'entesa entre els diferents grups socials. Són portadors d'experiència, de saviesa i de relació comunitària que beneficia el conjunt de la societat. Manifesten "quelcom" distintiu que mou la seva vida omplint-la de sentit i d'entusiasme: és la fe en Jesucrist, que uns han concretat en la seva marxa a missions, o en l'educació, o en l'atenció als més desposseïts i marginats; i altres, ja molt grans, a dipositar en el cor de fills i nets l'amor de Déu que han rebut des de la infantesa.

Tots plegats han ajudat a l'elaboració de l'actual Pla Pastoral (2020-2024) amb el desenvolupament d'unes actituds personals que convenia conrear, com la contemplació i l'escolta, la fidelitat als compromisos, la humilitat i la senzillesa en el parlar i en l'escoltar, l'estil de vida comunitari i participatiu, l'estar sempre en servei, tenir disponibilitat i ser responsable.

La paciència, ferment del cristianisme

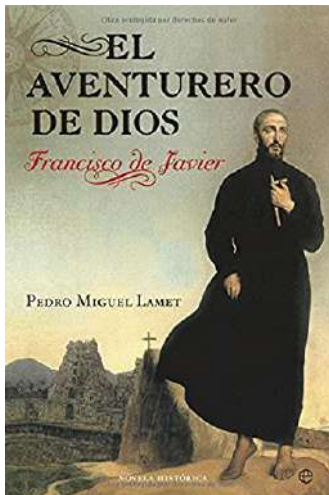
ENRIC TUBERT PAGÈS

prevere del bisbat de Girona

rector de la parròquia de Pineda de Mar, professor de l'ISCR

La sorprenent expansió i atractiu del cristianisme al llarg de l'imperi romà en els tres primers segles, pel que va suposar de novetat i capacitat d'innovació, suscita preguntes i interpel·lacions en un moment en què aquest busca la seva forma d'estar en el món i transmetre el seu missatge en una societat que té el perill de viure instal·lada en una permanent amnèsia respecte a les seves arrels.

L'estudi de Alan Kreider «La paciència. El sorprendente fermento del cristianismo en el imperio romano» mostra com la proposta cristiana es configura sota la forma d'un nou *habitus*, com una nova disposició en l'obrar, pensar i sentir dels que es convertien i es feien batejar generant un ferment que dins la massa originava una nova mirada i esdevenia un revulsiu respecte, per exemple, la riquesa, la sexualitat i el poder que es desprenien dels mateixos ensenyaments de Jesús i suscitaven una nova manera de viure. Això provocava fortes interpel·lacions i empenyia a alguns a sortir dels camins marcats pels convencionalismes socials. La paciència dels primers cristians tenia a veure amb unes altres virtuts: la humilitat i la discreció. El contacte quotidià forjat en la mateixa vida comunitària provocava noves actituds i maneres de viure sobretot en l'àmbit de la família, del treball, els negocis, menystenint actituds violentes, ambiciosos o corruptes. La pràctica de la caritat i l'atenció als pobres com a *habitus* comunitari fou el que va provocar la reacció dels de fóra amb el "mireu com s'estimen". Totes aquestes actituds comunitàries evangèliques basades en "activitats invisibles" defugint accions exaltades i combatives respecte a l'evangelització varen forjar un culte, un conjunt de creences i una vida que dissortadament amb els anys i amb la presa del poder sota el paraigües de Constantí varen passar del "ferment pacient" a la "institucionalització impacient". Amb el seu interessant estudi Kreider ens convida a reformular de nou el nostre *habitus* no només per transformar les idees sinó sobretot, com diu ell, la conducta corporal reflexa.

Hem vist, hem llegit

Una biografia dins d'una novel·la

JORDI FIGUERAS I JOVÉ

*prevere de l'arquebisbat de Tarragona
rector de les parròquies de Calafell i Cunit*

El llibre “Francisco de Javier, el aventurero de Dios,” publicat per l’editorial Mensajero ens ofereix la biografia de sant Francesc Xavier dins la biografia inventada i per tant novel·lada d’un imaginari Joao Mendes, jueu de la ciutat de Lisboa, el qual, perseguit per la Inquisició es posa al servei Francesc Xavier en el seu viatge com a missioner i legat pontifici a les Índies Orientals per tal d’esquivar una condemna segura.

Voler llegir la vida sant Francesc Xavier en aquets llibre hom ha d’empassar-se amb una bona literatura certament, ja que l’autor és el celebèrrim Pedro Miguel Lamet, la novel·la que ens ofereix l’autor per tal d’emmarcar la vida del sant jesuïta.

A hores d’ara, al llegir-la, hagués marcar les pàgines que parlen del sant per tal d’estalviar a un possible lector del llibre les peripècies de Joao Mendes, si és que el lector tants sols es vol centrar en el sant, veritable protagonista de la història que ens ocupa.

Certament que el llibre és apassionant i es llegeix amb fruïció, tant el que és novel·la pròpiament com la vida del sant, especialment les transcripcions de les cartes que el Francesc escriu, ja sigui a sant Ignasi de Loiola, a altres membres de la Companya i fins i tot al mateix rei de Portugal, de qui ell en depenia.

Tota la història és un descobrir les terres de l’Índia, del Japó i fins i tot les portes de la Xina del segle XVI on vol arribar a missionar sant Francesc Xavier. La descripció de les relacions del sant amb totes les capes socials: el mariners i comerciants portuguesos, els religiosos i jerarquia establerta a les terres de missió i els nadius de les diverses ètnies i cultura és acurada, tot detallada minuciosament per fer veure com la inculturació de la fe va ser una preocupació del sant: cercar intèrprets per traduir la doctrina cristiana i sobretot anar al nucli de la fe per a poder administrar el baptisme. També es veu la preocupació per l’evangelització des dels nadius pescadors pobres fins al diàleg amb els monjos del Japó per a raonar la fe cristina, tot bastint col·legis oberts als portuguesos i als nadius.

En la descripció de la vida també hi trobem els antecedents familiars, els anys d'estudi a París, la trobada amb sant Ignasi i el començament de la Companyia de Jesús, amb la problemàtica amb els luterans, que coincidien en el temps.

La novel·la és fascinant però la vida del sant és edificant. La novel·la ofereix molts coneixements geogràfics i culturals, històrics i comercials; però la vida del sant és curulla d'un gruix d'espiritualitat, d'evangelització i en definitiva ens mostra una existència amarada de Jesucrist que porta a Francesc Xavier a un servei radical a la missió.

L'autor, Pedro Miguel Lament, amb l'excusa del jueu Joao Mendes i tota la seva problemàtica ens endinsa en una història que ell mateix defineix a Sant Francesc Xavier com "aventurer de Déu." La lectura et manté en la qüestió com acabarà Joao Mendes i el final la pregunta se't gira cap al tu mateix, lector: com et sents i com vius el teu ministeri; tot motivat pel relat de la vida del Sant. I tot perquè d'una cita de l'evangeli que li va dir sant Ignasi de Loiola, sant Francesc Xavier en va fer el motiu, el sofriment i el goig de la seva vida: "Què en trauries de guanyar tot el món si pers la teva ànima." (Mt 16,26)